

Všeobecná zootechnika a plemená psov

Fylogenéza psa

Úvod

Tak ako asi všetko na svete muselo z niečoho vzniknúť tak aj pes má nejakých tých svojich predkov. Poďme sa bližšie pozrieť ako to teda bolo v minulosti.

Fylogenéza psa

Na základe paleontologických nálezov sa za jednu z prvých primitívnych foriem cicavcov označujú srstnaté zvieratá (Creodonty) z obdobia prelomu druhohôr a treťohôr. Z nich sa v období oceánu, približne pred 60 miliónmi rokmi, vyvinuli dokonalejšie šelmy (miacis), svojou veľkosťou a vzhľadom pripomínali dnešné lasice. Oni sa dokázali pravdepodobne pohybovať po stromoch vďaka svojej anatomickej stavbe a stiahnuteľným pazúrom. Nepatrilo medzi prstochodé cicavce ale našľapovalo viac na chodidlo. Malo zuby mäsožravca a vyhynuli pred 20 miliónmi rokov. Dnes sa Miacis pokladá za najstaršieho predka mäsožravcov. Pred 35 miliónmi rokov z nich žilo asi 40 typov. Pripomínajú dnešné medvede, mačky, hyeny a psovité šelmy. Pred 35 miliónmi rokov žil Hesperocyon na území Severnej Ameriky. Anatomickou stavbou pripomínal dnešné psovité šelmy. Ďalej sa pred 20 miliónmi rokov vyvinul Cynodictis a z neho sa vyvinul Tomarctus. On sa už podobal na vlka. Všeobecne sa za hlavného predka psa považuje vlk, s ktorým je pes geneticky, anatomicky, výzorovo aj povahovo najviac spriaznený. Nie všetci vedci sú však zajedno v tom, či bol jediným predkom psa domáceho vlka, alebo sa na jeho vývoji podieľali aj iné druhy šeliem psovitých.

Väčšina odborníkov, napr. renomovaný britský veterinár a [kynológ Bruce Fogle](#), sú toho názoru, že vlka možno považovať za jediného predka psa. Rozdiely v anatómii raných psích plemien spočívajú skôr v rozdieloch rôznych plemien vlkov, z ktorých boli domestikované. Dokazujú to príbuzenskými znakmi medzi vlkom a psom a taktiež najväčšou schopnosťou vlka spomedzi všetkých ostatných psovitých šeliem, prispôbiť sa životu v spoločnosti človeka.

Iní odborníci, ako napr. známy americký psychológ a kynológ [Stanley Coren](#), sa domnievajú, že sa o vznik psa domáceho zaslúžili aj iné psovité šelmy. U niektorých psích plemien možno totiž nájsť niektoré anatomické znaky, ktoré sa nevyskytujú u vlkov, ale napr. u líšok alebo kojotov áno. Coren sa domnieva, že jednotlivé ľudské spoločenstvá boli v praveku príliš oddelené (a výskyt domestikovaných psov príliš častý a roztrúsený) na to, aby mohli pochádzať všetci psi z jedného zdroja. Domnieva sa, že tak ako v mnohých prípadoch mohlo prísť k domestikácii vlčích mláďat, mohla si rovnakým spôsobom iná skupina ľudí na inom konci kontinentu osvojiť opustené mláďatá líšky, kojota, šakala alebo inej psovitej šelmy. Neskôr sa tieto skupiny navzájom stretávali, a zatiaľ čo si ľudia medzi sebou vymieňali kožušiny, nástroje a potravu, ich svorky psov si vymieňali genetický materiál. Preto sa dnes

Coren nazdáva, že genetický základ psa obsahuje určité percento krvi aj iných psovitéch šeliem ako vlk - a to v závislosti od psieho plemena. I vedci zastávajúci tento názor však pripúšťajú, že majoritným podielom sa na pôvode psa podieľal vlk.

Vlk je najbližším príbuzným psa a pravdepodobne jeho predkom. O druhu pes domáci môžeme hovoriť približne od obdobia 15 000 rokov pred Kr. Do tohto obdobia archeológovia kladú prvé odchovy psích šteniat v ľudských príbytkoch, ktoré boli krížené už len medzi sebou a nevyskytovalo sa prekríženie s divo žijúcim vlkom. Pes domáci je teda najstaršie domestikované zviera, ak vôbec možno proces pridruženia sa psa k človeku nazvať domestikáciou. Pes totiž nebol človekom „skrotený“, alebo prinútený zotrvať pri človeku násilím. Pes sa pre súžitie s človekom rozhodol dobrovoľne, na základe obojstranných výhod.

Najskôr pes pomáhal človeku pri love, neskôr sa stal strážcom a ochrancom ľudských obydľí. V neskorších dobách, ako sa postupne vyvíjalo mnoho psích plemien, poskytoval pes človeku čoraz viac užitočných služieb. Zato u ľudí nachádzal dostatok a pravidelný prísun potravy a taktiež ochranu. Pes nevznikol ako jedno rovnako vyzerajúce plemeno, ktoré by sa neskôr rozdelilo na dnešnú širokú škálu psích plemien. Vzhľadom na pôvod psa, ktorý vznikol domestikáciou v rôznych kútoch našej planéty približne v rovnakom čase, musíme predpokladať, že už v prvopočiatkoch sa psi odlišovali. Najskôr samozrejme len mierne a to podľa toho, z akého druhu vlka (alebo inej psovitej šelmy) vznikli, resp. ktorý podiel v ich krvi prevažoval. Za oficiálnych predkov psov sú považované tri poddruhy vlka – vlk indický, vlk mongolský a vlk stepný.

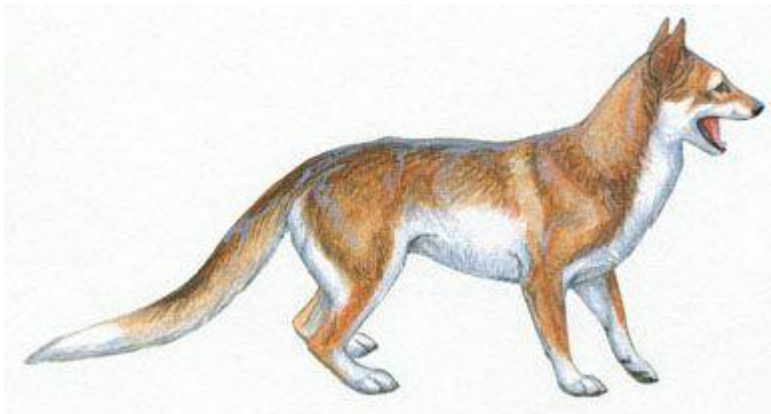
A) Miacis

B) Cynodictis

C) Mesocyon

D) Tormactus

Tormactus

E) Vlk indický

F) Vlk mongolský

Záver

Počet strán: 9

Počet slov: 710

Zoznam obrázkov

A)

<https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=D7SZ1z1J&id=3948D70D4AB2012543FDAD67680D35AFC27F397C&thid=OIP.D7SZ1z1JmFXbiCyV2RpsdQHaFf&mediaurl=https%3a%2f%2fimages.fineartamerica.com%2fimages-medium-large-5%2fmiacis-michael-longscience-photo-library.jpg&exph=668&expw=900&q=miacis&simid=608054570687398065&ck=96E65785D5841A3DEF6D5705FD104104&selectedIndex=2&FORM=IRPRST&ajaxhist=0>

B)

<https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=%2bZcxmJQn&id=A88261B1EB29C94D068D6A48B07710FCAA28AFBA&thid=OIP.-ZcxmJQni9yVfDhgiDckEAEsDJ&mediaurl=http%3a%2f%2fupload.wikimedia.org%2fwikipedia%2fcommons%2f6%2f69%2fCynodictis.jpg&exph=543&expw=809&q=cynodictis&simid=607985993003173571&ck=A4000CF23A18B6C7B5E2CADD33521C1E&selectedIndex=3&FORM=IRPRST&ajaxhist=0>

C)

<https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=ESCBcUTh&id=DA7B9CA1B15E3B1EB53335783F29E16FD4F53B8E&thid=OIP.ESCBcUTh2uYo9WvJg1Z4OwAAAA&mediaurl=https%3a%2f%2fi.pinimg.com%2foriginals%2f2e%2f9b%2f75%2f2e9b758b8f271d8a591f118739be2a39.jpg&exph=206&expw=388&q=mesocyon&simid=607995424724159582&ck=E1896CAC853E416208A1A99FB699E334&selectedIndex=0&FORM=IRPRST&ajaxhist=0>

D)

<https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=Jkdb9hBw&id=88B853B4505C23D9A5B8A2E8A04C64D17609DFFD&thid=OIP.Jkdb9hBwAZ5IWb8U8TmkoQHaHo&mediaurl=http%3a%2f%2fwww.infochiens.be%2fPHOTOS%2fHistorique%2ftomarctus-jpg.jpg&exph=200&expw=194&q=tormactus&simid=608039018717055284&ck=40041F2811390FC3B9366923C5B2BA37&selectedIndex=6&FORM=IRPRST&ajaxhist=0>

E)

https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=vzkQd%2bIP&id=B8E02048C54923C932ADD2D1B776D458C60BCA7C&thid=OIP.vzkQd-IPjxM5Epn7ZIXU0QHaFj&mediaurl=https%3a%2f%2fzeme-vlku8.webnode.cz%2f_files%2f200000047-ae126ae8d9%2fvlk%2520ind..jpg&exph=600&expw=800&q=vlk+indicky&simid=608006144940049365&ck=E82529509B7B63F0B5B6499F0CC32469&selectedIndex=2&FORM=IRPRST&ajaxhist=0

F)

https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=a%2fWNRwBM&id=BB79B55D768DDC13588E458A6225E20CC3FD98CB&thid=OIP.a_WNRwBMRRAActOrya-0S8gHaEL&mediaurl=https%3a%2f%2fmedia.novinky.cz%2f536%2f395368-top_foto1-dtybv.jpg%3f1380985205&exph=338&expw=600&q=vlk+mongolsk%c3%bd&simid=608027022800782639&ck=B755926D3F23476448ED3EE67F0F8F3C&selectedIndex=9&FORM=IRPRST&ajaxhist=0

Zoznam použitej literatúry

MVDr. Zuzana Lacková PhD., Všeobecná zootechnika a plemená psov, Košice 2018

https://sk.wikipedia.org/wiki/Dejiny_psa